



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Michaelis Dilherri Contemplationes, Et Suspiria Hominis Christiani

Dilherr, Johann Michael

Norimbergae, 1660

VII. De Dei providentia, & conservatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10209

*illis illicitè curiosi, & in his
damnabiliter inveniamur
ingrati.*

Veritatem quæram in veritate; non
in vanitate: quæsitam inveniam ad ve-
ritatem; non ad vanitatem: nec, in
verbis vitæ, lucra mortis negotiabor.

CONTEMPLATIO-
NUM ET SUSPIRIO-
RUM HOMINIS
CHRISTIANI

VII.

*De Dei providentia &
conservatione.*

Sicut nullum est, ô animula mea! ô
sensus meus! ô cogitatio mea!
momentum; quo non utar vel fruam
tua, Deus! bonitate & misericordia:
sic nullum debet esse momentum;
quo te præsentem non habeam, in
memoria.

Omne tempus, in quo de te, Deus!
non

46 CONTEMPLATIONES
non cogito; hoc me perdidisse, com-
putandum est.

Iterum igitur ad te accedo, ô splen-
dor nunquam deficiens! ô vita inde-
fessa non moriens! ô fons semper sca-
turiens! ô seminale vitæ seminarium!
ô sapientiæ principale principium! ô
initiale bonitatis initium! Non repu-
diabis me, Deus meus! nec enim al-
loquor hominem illusorem: sed Do-
minum, qui nec splene ridet; nec vul-
tu subfannat.

Intueor, Deus meus! hanc machi-
nam, amplam latamq;: & quid loquar,
non habeo. Facta ipsa utiqve abs te;
& facere etiam desisti: nec tamen ab
opere tuo discesisti.

Non discesisti ab opificio abs te
condito, ut architectus; qui abit &
deinceps negligit: sed ades, manesqve
omnipotens & sapientissimus.

Omnipotentia tua conservas; sapi-
entia tua regis, quæcunqve semel feci-
sti, semper.

Considero visibilibus naturam, si-
tum, ordinem, statum, motum, conso-
nan-

nantiam, harmoniam, venustatem,
 pulchritudinem, magnitudinem, u-
 sum, oblectationem, varietatem, alte-
 rationem, permansionem, in corru-
 ptibilibus: cerno providentiam tuam
 in qualibet parte creationis manife-
 stam. Cerno ipsam in cœlo, & in lu-
 minaribus cœli, Sole, Luna, & aliis a-
 stris: in aëre, in nubibus, in terra, in
 mari, in plantis, in herbis, in semini-
 bus, in animalibus tam rationalibus,
 quam irrationalibus, pedestribus, vo-
 latilibus, in natatilibus & reptilibus.
 Cogita, animula mea dulcissima! apud
 te ipsam: quis sit servator cœlestis
 apudos & fornicis? quod, tot millibus
 annorum, cœlum non consenuerit,
 nullam mutationem recipiens; sed ta-
 men passibilem habens & corruptibi-
 lem substantiam, maneat tale, quale e-
 rat, verbo creationis sustentatum?

Domine, Deus noster! non est,
 qui similis sit tibi! Nemo tam rudis est,
 tam feris moribus; quin oculos suos
 in cœlum tollens, tametsi nesciat, cu-
 jus providentia regatur hoc omne,
 quod

quod cernitur: non tamen intelligat, esse aliquam, ex ipsa rerum dispositione, constantia, temperatione, utilitate.

Etiam si animantia quædam, quantum ad sui usum, reperirentur incommoda, nullisq; apta usibus humanarum necessitatum: prodesse profectò visu, utiliora cordibus intuentium, quàm oculis utentium. Etsi nociva, & perniciofa hominum temporali constaret esse salutis: non tamen deesset, unde cooperarentur in bonum; etsi non cedendo in cibum, aut exhibendo ministerium; certè ingenium exercendo: juxta eum, qui utique omni ratione utenti præstò est, communis disciplinæ profectum: quo invisibilia Dei per ea, quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur.

Utilia igitur, Deus optime! sunt omnia: & nihil fecisti inutile.

Egone igitur solus sim absque utilitate? Deterior ero creaturâ tuâ vilissimâ? Absit hoc à me longissimè!

Utilitatem, quæso te, Deus! præstem quibuscunq; petentibus; imò &
non

non petentibus : nam & tu tot mihi,
 non petenti, dedisti. Adjutor sim qui-
 busvis egentibus : &, habens intelle-
 ctum, curem omninò ; ne taceam ; ha-
 bens rerum affluentiam, à misericor-
 dia non torpescam ; habens artem,
 qua regar, usum illius cum proximo
 partiar ; habens loqvendi locum apud
 divitem, pro pauperibus intercedam.
 Necesitates aliorum, quantum pos-
 sum, sublevem ; & plus interdum,
 quàm possum : alterius angustias, ut
 proprias, sentiam ; & quomodo mihi
 in tribulatione si essem, subveniri cu-
 perem, ita ipse alteri, propter te, sub-
 venire non postponam.

Gratum mihi sit subsidium alteri
 præstandum ; cujus solutum magis
 solventi crescit in commodum, quàm
 suscipienti crescit in augmentum : &
 dantem juvat ; & accipientem, pro
 temporis necessitate, lætificat : ut sic
 in una mercatione, quod rarò solet e-
 mergere, uterq; videatur desiderata
 commoda percepisse. O dementis-
 mus ! qui retinet obolum ; & perdit
 C drach-

50 CONTEMPLATIONES
drachmam; qui servat temporarium;
& amittit immortale.

Mala, quam fecisti, creatura nulla est: etsi possit mala videri; quod bene non intelligam. Vidisti, quæ condidisti omnia: & ecce bona erant valde. Qui mala, qui deformia, & minus pulcra tua dicit opera: non capit, aut assequitur; quod omnia pulcra sint conditori, aut artifici suo: qui omnibus utitur ad gubernationem universitatis; cui summa lege dominatur.

Quod si in alicujus opificis officinam imperitus intret; videt ibi multa instrumenta, quorum causas ignorat: & si multum est insipiens; superflua esse putat. Jam verò si in fornacem incautus inciderit; aut ferramento aliquo acuto, cum id malè tractat, se ipsum vulneraverit: etiam perniciofa & noxia ibi esse multa existimat; quorum tamen usum quia novit artifex, insipientiam ejus ridet, & verba inepta non curans, officinam suam constanter exercet. Et tamen tam stulti homines, apud artificem hominem,

nem, vix audeant vituperare, quæ ignorant: sed cum ea viderint; credunt esse necessaria, & propter usus aliquos instituta: in hoc autem mundo, cujus conditor & administrator tu es, Deus meus! audent multa reprehendere, quorum causas non vident; atque, in instrumentis omnipotentis artificis, volunt se videri scire, quod nesciunt. O temeritatem hominis momentanei! Tu, Deus meus! qui in te ipso es alpha & omega; sicut, in Angelis, sapor & decor; in Ecclesia, sicut paterfamilias, in domo; in animo, sicut sponsus in thalamo, in reprobis, sicut pavor & horror; in iustis, sicut adiutor & protector; in mundo, sicut auctor & rector: quid tibi retribuam, pro tot utilibus, pro tot pulchris, inutilis ego, & deformis? In te vivo, in te vigeo, in te moveor, in te consisto. Tu autem, Domine! qui semper vivis: in te ipso quiescis, in te omnia habes per te, possides, invenis, nulla re indiges, ni-

§2 CONTEMPLATIONES
hil extrà te qværis; tibi ad omnia suf-
ficis, & ipse es omnia.

Ante primordia seculorum es, &
ante omne, qvòd vel antè dici potest,
tu es; & Deus es Dominusq; omni-
um, qvæ creasti: & apud te rerum o-
mnium instabilium stant causæ; & re-
rum omnium mutabilium immutabi-
les manent origines; & omnium irra-
tionabilium & temporalium sempiter-
næ vivunt rationes.

Dic mihi supplici tuo, Deus! &
misericors misero tuo; dic mihi, qvòd
possim referre.

An excogitare spatium tam exi-
guum, tam minutum qveo: qvò, si
manum tuam abstrahas, & me, qvi sum
nihil, mihi nihilo relinqvas; aliquid
esse possim.

Non manum, non pedem, non di-
gitum movere possim: nisi tu motum
mihi permittas. Revoca nutum tuum:
& in nutu oculi compages mundi dis-
solvetur.

Cùm itaqve horis singulis, punctis-
qve horarum omnibus, tuis bonis vi-
vam,

vam, ac server: utinam horis singulis, punctisque horarum omnibus, ad te ascendam, tecum loquar, te orem, te glorificem: tibi vitam, motum, spiritum, sensum, vires, consecrem! Tu mihi, Deus meus! es omnia: sim tibi in te ego omnia. In Deo, vivam Deo: in Deo, me Deo moveam: in Deo, quæcunq; facio, faciam Deo!

Tua, Deus meus! ordinatione, mihi serviunt omnia; tibi vicissim mea omnia spontaneum servant servitium. Et quia totam meis usibus, utilitatibus, & delectationibus etiam, temperasti naturam: quæ fronte, quo ore, quo corde, de tua, pro me, cura ac providentia dubitabo? Si dubites, animula mea! de ipso Deo dubitas: & ignoras tam creatorem, quam creaturam.

Exue, animula mea! trepidationem: habes circum te, & in te, servatorem tuum: cujus beneficentissimum peccatus testantur cœlum & terra.